

The background is a solid yellow color. A white diagonal line runs from the top left towards the middle right. There are several birds in flight, appearing as dark silhouettes with some lighter patches on their wings and bodies. They are scattered across the page, mostly in the lower half. The text is centered in the upper half.

50
FRIHETS-
REFORMER
SOM SVERIGE BEHÖVER

TIMBRO

Timbro bildades 1978 och är Nordens största marknads-ekonomiska tankesmedja. Vårt uppdrag är att utveckla idéer och långsiktigt bilda opinion för marknadsekonomi, fri företagsamhet, individuell frihet och ett öppet samhälle.

Hos oss arbetar personer med olika uppfattningar – som organisation har vi inget gemensamt program. Det som förenar oss är ett antal grundläggande övertygelser: allas rätt att ta ansvar för sitt eget liv, att mångfald och valfrihet är viktigare än ekonomisk jämlikhet och att politikens makt över människor och företag behöver minska.

Vill du hjälpa till?

Följ oss i sociala medier och hjälp oss att nå ut.

Facebook: tankesmedjantimbro

Instagram: @Tankesmedjan_Timbro

Twitter: @Timbro

www.timbro.se

50 FRIHETS- REFORMER

SOM SVERIGE BEHÖVER

I din hand håller du 50 frihetsreformer från Timbro som Sverige inte klarar sig utan. Vi har en sjukvård som präglas av köer, en arbetsmarknad som förvisar människor till utanförskap, en tilltagande bostadsbrist och så höga skatter att drivkrafterna för att arbeta, spara och driva företag i praktiken är mycket små. Enligt regeringens egen prognos kommer ungefär en miljon människor att vara i utanförskap inom två år. Det är uppenbart att det behövs mer radikala grepp än vad landets partier presenterat för att Sverige ska få en mer robust, och mer medmänsklig, situation.

Ingen har väl missat vilket behov svensk politik har av mer nytänkande, mod och jävlar anamma. Därför har vi sammanställt de 50 viktigaste reformförslagen som vi har presenterat under den senaste mandatperioden. Den politiska debatten skulle må bra av en rivigare diskussion än den som nu förs. Men framför allt skulle Sverige må bra av betydligt fler marknadsliberala reformer. 50 är bara början.

Du hittar alla rapporter och mycket mer på: timbro.se/reform

SKATTER

Sverige har världens femte högsta skattetryck. En medelinkomsttagare med 30 000 kr i månadslön betalar totalt 53 procent i skatt. Marginalskatterna för höginkomsttagare är ännu högre. Av en lönehöjning på 1 000 kronor får svenska höginkomsttagare bara behålla en fjärdedel om man räknar in arbetsgivaravgifter och moms. Sveriges effektiva marginalskatt är därmed 75 procent, vilket är högst i världen. Så höga marginalskatter gör det mindre lönsamt att utbilda sig, jobba övertid och anstränga sig på arbetet.

Förmodligen är marginalskatterna så höga att en skattesänkning skulle leda till ökade skatteintäkter, eftersom lägre skatt sporrar människor att arbeta mer och tjäna mer pengar. Därför förespråkar vi ett avskaffande av inte bara värnskatten utan av hela den statliga inkomstskatten. I rapporten *Platt skatt för högre intäkter* beräknade vi att det skulle vara en självfinansierande reform.

LÄSLISTA

Platt skatt för högre intäkter
Jacob Lundberg, 2016

Den kotsamma värnskatten
Jacob Lundberg, 2016

Världens högsta marginalskatt
Alexander Fritz Englund &
Jacob Lundberg, 2017

*Sänkt kapitalskatt: Ökade
investeringar och högre tillväxt*
Jacob Lundberg, 2018

Det är inte bara skatterna på arbetsinkomster som skapar problem. Skatterna på kapital gör att sparande, investeringar och entreprenörskap lönar sig mindre. Kapitalskatterna är också utformade så att de missgynnar personer som till exempel köper och säljer aktier regelbundet eller flyttar ofta, de skapar incitament för skuldsättning och de gör hyrt boende mindre förmånligt än ägt. För att stimulera sparande, investeringar och företagande samt göra skattesystemet mer enhetligt föreslår vi att bolagsskatten halveras och att kapitalinkomstskatten sänks till 15 procent för alla kapitalinkomster, jämfört med som mest 30 procent i dag.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

- 1 Att värnskatten avskaffas
- 2 Att den statliga inkomstskatten avskaffas
- 3 Att bolagsskatten halveras från 22 till 11 procent
- 4 Att kapitalinkomstskatten sänks till 15 procent

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Jacob Lundberg på: jacob.lundberg@timbro.se eller
ring honom på 070-276 74 24.

ARBETSMARKNAD

Sverige har en sammanpressad lönestruktur med höga kostnader för att anställa och en stelbent arbetsrätt. Det är ett stort hinder för integrationen eftersom nyanlända invandrare ofta är lågutbildade. För att fler ska kunna få sitt första arbete behövs en högre andel lågkvalificerade jobb. Politikerna har i dag löst problemet genom att inrätta en djungel av anställningssubventioner som sänker kostnaden för företag men kostar skattebetalarna många miljarder varje år.

Vi vill istället att arbetsrätten reformeras. Dagens system har uppenbart skadliga effekter för näringslivet. Även konflikträtten skapar en ojämn maktfördelning, där småföretag tvingas teckna kollektivavtal under blockad av facket. Det förhindrar skräddarsydda lösningar vad gäller löner och villkor mellan enskilda anställda och arbetsgivare. För att öka individens inflytande på arbetsmarknaden vill vi att den lagstadgade semesteren avskaffas, så att ledighet kan bli en förhandlingsfråga där man kan växla ledighet mot högre lön.

Kompetensbrist är det största tillväxthindret för svenska företag och därför är det viktigt att arbetsgivare kan rekrytera från andra länder. Arbetskraftsinvandringen behöver bli mer rättssäker. I dag utvisas människor på grund av marginella misstag. Fackets inflytande som remissinstans för att få arbetstillstånd behöver avskaffas.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

- 5** Att lagstiftningen möjliggör för parterna att förhandla fram lägre ingångslöner
- 6** Att anställningsskyddet reformeras och att turordningsreglerna i LAS avskaffas
- 7** Att rätten till sympatiåtgärder avskaffas och att en proportionalitetsprincip införs
- 8** Att anställningssubventionerna avvecklas
- 9** Att rätten till lagstadgad semester avskaffas så att semester blir en förhandlingsfråga
- 10** Att lönekrav i stället för kollektivavtal blir vägledande vid arbetskraftsinvandring
- 11** Att mindre avvikelser från anställningsvillkor inte resulterar i utvisning

LÄSLISTA

Människorna mellan stolarna
Fredrik Hultman, 2016

Undanträngningsarbeten
Dennis Avorin, 2017

Den påtvingade semesteren
Dennis Avorin, 2017

Systemet framför allt
Johanna Grönbäck, 2017

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Siri Steijer på: siri.steijer@timbro.se eller
ring henne på 073-630 89 22.

SJUKVÅRD

Svensk sjukvård håller hög medicinsk kvalitet, men tillgängligheten är låg. Bara under mandatperioden 2014–2018 har vårdköerna fördubblats. Flera jämförbara länder som Tyskland, Frankrike och Nederländerna saknar den problematik Sverige har. Svenska sjukhus håller låg produktivitet jämfört med andra länder. I stora delar av landet är överbeläggningarna så omfattande att vårdkvaliteten inte längre kan garanteras.

Samtliga akutsjukhus utom Capios S:t Görans sjukhus i Stockholm drivs av landsting, med allt vad det innebär av svag ekonomi och omfattande byråkrati. S:t Görans utmärker sig med högre produktivitet, lägre personalomsättning och nöjdare patienter.

Nackdelen med skattefinansierad vård är att sjukvården ransoneras när den konkurrerar med andra offentliga utgifter och att ökade intäkter som en väg till förbättring via konkurrens stängs.

En annan modell är att ha obligatoriska och i regel subventionerade sjukvårdsförsäkringar men att vården utförs av privata företag. Denna modell innebär att det man betalar för vård också går till vård. Försäkringsvård ger en lägre benägenhet till köbildning och kan även vara billigare för konsumenten.

LÄSLISTA

Vårdköer och väntetider
Johan Ingerö, 2018

*Den förskräckliga succén –
historien om akutsjukhuset
S:t Görans*
Johan Ingerö, 2017

Däremot kan den bli dyrare på samhällsnivå. Nederländernas sjukvård tar upp en större andel av BNP än i något annat europeiskt land. Men det är inte det enda relevanta måttet, då långtids-sjukskrivningar kostar samhället mycket utanför sjukvårdens system.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

12 Att landstingen blir
av med ansvaret för
sjukvården

13 Att staten tar över
det politiska ansvaret
för sjukhusvården, och att
kommunerna får ansvar för
primärvården

14 Att det görs fler upp-
handlingar av privat
sjukhusdrift, enligt S:t Görans
modell.

15 Att en utredning av vilken
finansieringsform som bäst
passar svensk sjukvård –
beskattning eller obligatoriska
försäkringar – tillsätts

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Johan Ingerö på: joan.ingero@timbro.se eller
ring honom på 070-735 27 98.

BIDRAG OCH SOCIALFÖRSÄKRINGAR

Sveriges bidrags- och socialförsäkringssystem ger en falsk känsla av trygghet. Såväl bidragens träffsäkerhet som socialförsäkringarnas skydd är urholkade och systemen är i behov av omfattande reformer.

Det svenska systemet för föräldraledighet missgynnar kvinnors karriärer. Dessutom är den svenska föräldraförsäkringen dyr i förhållande till andra länder, och kostnaderna växer stadigt. Även barnbidraget är kostsamt och går sammantaget till välbärgade snarare än till fattiga familjer.

Sveriges socialförsäkringssystem har utformats så att de driver mot kostnadsökningar som tvingar fram åtstramningar. En modern socialförsäkring måste fungera väl även när fler arbetar i andra former än fasta, långvariga anställningar. Ett tjugotal länder har därför tagit steg mot kontobaserade trygghetssystem. I Sverige skulle a-kassan kunna kompletteras med ett personligt konto, där en del av skatten bokförs. Ju längre en person har arbetat utan att vara arbetslös, desto högre blir saldot på det personliga kontot. Vid arbetslöshet får den som har ett tillgodohavande på kontot dra på det, motsvarande en hygglig a-kasseersättning. När pengarna är slut på kontot utgår bara grundersättning motsvarande den som finns i dag för dem som inte kvalificerat sig. Finns tillgodohavande kvar på kontot vid pensioneringen blir de ett tillskott till pensionen.

Konsekvensen av det är att en ensamstående förälder skulle få en högre ersättning under en längre tid än 21-åringen som bara arbetar periodvis. Det skulle löna sig bättre att försöka undvika arbetslöshetsperioder än i dagens system. Kontosystemet är också enklare. Det kräver inga komplicerade kvalificeringsregler och det fungerar bra för egenföretagare och människor i de nya arbetsformer som växer fram.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

16 Att den offentligt finansierade föräldraledigheten kortas till åtta månader och att föräldrapenningen ersätts med ett lån liknande studielånet

17 Att barnbidraget och studiehjälpen till gymnasieelever avskaffas till förmån för ett stärkt bostadsbidrag

18 Att socialförsäkringssystemet blir kontobaserat

19 Att en del av socialförsäkringen blir ett eget sparande som staten inte kan dra in

LÄSLISTA

Avskaffa barnbidraget
Isak Kupersmidt, 2018

Barnledighet – en kvinnofälla för medelklassen
Dennis Avorin, 2018

Välfärd att lita på i en otryggare framtid
Robert Gidehag & Stefan Fölster, 2017

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Siri Stejjer på: siri.stejjer@timbro.se eller
ring henne på 073-630 89 22.

BOSTÄDER

Sverige lider av en bostadsbrist som delvis beror på att det inte byggs nya bostäder i tillräcklig takt för att matcha befolkningsökningen, men också på att det nuvarande bostadsbeståndet inte utnyttjas effektivt.

Det är ofta kommunerna, som genom planmonopolet har rätt att bestämma över markanvändningen, som får skulden för det otillräckliga bostadsbyggandet. Men även staten har bidragit till bostadsbristen genom lagstiftning och regeringsuppdrag. Markanvändningen är mest begränsad i storstäderna, där länsstyrelserna fått i uppdrag att utöka skyddet av tätortsnära naturområden. Detta är särskilt problematiskt eftersom hälften av alla nya bostäder behöver byggas i Stockholmsområdet. Begränsad markanvändning driver också upp priserna i centrala lägen.

Dessutom bidrar dagens hyressystem till en trögrörlig bostadsmarknad. De få förstahandskontrakt som finns att tillgå förmedlas i allmänhet genom kommunala bostadsköer där man måste stå i många år för att ha en chans att få ett kontrakt. De förstahandskontrakt som inte förmedlas genom bostadsförmedlingen fördelas av privata hyresvärdar, vilket gör att kontrakten ofta tillfaller deras släkt och vänner. En följd av det är att hyresrättsbeståndet är ännu mer segregerat än bostadsrättsbeståndet. Ungdomar, utrikes födda och andra som har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden blir hänvisade till en otrygg andrahandsmarknad.

LÄSLISTA

700 000 bostäder men ingen mark
Jesper Ahlgren, 2016

Vägen till marknadshyror
Estrid Faust & Gustav Karreskog,
2017

**En reformerad hyresmarknad
för ökad jämlikhet**
Emil Bustos och Elis Örjes, 2017

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

20 Att bildandet av nya naturreservat i Stockholm stoppas

21 Att Länsstyrelsen i Stockholms län omprövar redan beslutade naturreservat

22 Att systemet för markanvändning och begränsningsregler som riksintresse ses över

23 Att "skälig hyreshöjning" införs i stället för "skälig hyra" i jordabalken med målet att hyrorna på lång sikt ska närma sig marknadsmässig nivå

24 Att fri hyressättning vid inflyttning av nya hyresgäster tillåts

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Jacob Lundberg på: jacob.lundberg@timbro.se eller
ring honom på 070-276 74 24.

ÄLDREOMSORG

Vi lever allt längre och fler kommer därför behöva omsorg mot slutet av sitt liv. Kraven på vad omsorgen ska leverera har samtidigt ökat markant från 1980-talets långvård till dagens mer personliga boenden. Nöjdheten med äldreomsorgen är idag hög. Men inom kort kommer Sverige att behöva både nya äldreomsorgsplatser och ny finansiering.

Bedömare menar att antalet vård- och omsorgsboenden för äldre måste öka med minst 20 procent fram till 2025. Det handlar i så fall om 19 000 platser som behöver skapas inom tio år. Sveriges äldreomsorg står därför inför en kostnadskris. Och till skillnad från hur frågan tidigare kunnat hanteras kommer vi inte att kunna lösa problemet genom höjda skatter eller en höjd förvärvsgrad, så som när kvinnor gjorde entré på arbetsmarknaden. Vi har redan en hög grad av förvärvsarbete och våra inkomstskatter är redan bland världens högsta. Den återstående reserven är de äldres egna pengar. Ett ökat inslag av privat finansiering kan leda till större ojämlikhet mellan de som har och de som inte har resurser. Men alternativet är värre även ur jämlikhetssynpunkt. En skattefinansierad äldreomsorg, som enbart

baseras på skatter och små avgifter, kommer att leda till en sämre verksamhet. Om systemet inte tillåter mer av privat finansiering kommer anhängivårdens omfattning att öka. Vissa kostnader kan även minska, genom att vård och omsorg flätas samman på ett effektivare sätt än i dag, och genom förebyggande insatser mot exempelvis fallolyckor.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

25 Att maxtaxan höjs

26 Att RUT-företag sköter hemservicen – företagen kan göra mer om RUT-avdraget höjs

27 Att ett servicekonto införs för äldre så att den dyra biståndsbedömningen utgår

LÄSLISTA

Sverige åldras
Johan Ingerö, 2016

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Johan Ingerö på: johan.ingero@timbro.se eller
ring honom på 070-735 27 98.

MILJÖ

Marknaden kan lösa miljöproblemen. Det som behövs är att staten sätter ett pris på utsläpp som motsvarar skadan på miljön, enligt den så kallade förorenaren betalar-principen. Företag och individer har då incitament att ta hänsyn till de miljöskador de orsakar när de fattar ekonomiska beslut. Riktade satsningar och investeringar är sällan lyckosamma.

För att förorenaren betalar-principen ska gälla måste miljöskatterna vara lika stora som miljökostnaden. Så är inte fallet i Sverige. I de flesta fall är skatten högre än miljöskadan. Den svenska koldioxidskatten är ungefär tre gånger högre än den skada koldioxidutsläpp orsakar, enligt den internationella forskningen. Sveriges koldioxidskatt är också världens högsta, vilket betyder att det är billigare att minska utsläppen i princip i vilket annat land som helst. Eftersom den globala uppvärmningen är ett globalt problem bör utsläppsminskningar ske där de är billigast.

LÄSLISTA

Rött ljus för grön skatteväxling
Jacob Lundberg, 2016

Rätt pris på koldioxid
Jacob Lundberg, 2014

Guld och gröna jobb
Christan Sandström, 2012

Bensinskatten är högre än bilismens samhällskostnader i form av utsläpp, slitage på vägar, buller och liknande, enligt statens expertmyndigheter Trafikanalys och VTI. Bensinskatten bör därför sänkas. Det finns dessutom en skatt på elektricitet, trots att el inte skadar miljön. Elskatten bör därför betraktas som en skatt som endast har till syfte att finansiera staten. För detta ändamål finns bättre skatter att tillgå, som moms. Elskatten bör därför avskaffas.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

28 Att koldioxidskatten sänks
med två tredjedelar

29 Att bensinskatten sänks

30 Att elskatten avskaffas

A tall, grey industrial smokestack stands vertically on the right side of the frame. A thick, white plume of smoke or steam rises from the top of the stack, filling the upper left and center of the image. The sky is a clear, pale blue. The entire image has a slightly grainy texture.

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Jacob Lundberg på: jacob.lundberg@timbro.se eller
ring honom på 070-276 74 24.

TRYGGHET

Sedan polisen förstatligades 1965 har polisens organisation blivit allt mer centralstyrd. Först blev 500 polisdistrikt 21 polisregioner, och med den senaste omorganisationen gjordes polisen om till en enda myndighet. En sådan organisation gör polisen dåligt rustad för att bekämpa mängdbrott som stöld eller brott mot person. För att hantera den sortens brottslighet måste polisen ha god lokalkännedom och flexibilitet för att kunna fatta snabba beslut om till exempel bemanning. Sådan lokal kompetens och flexibilitet saknas i en stor, centraliserad organisation.

Det är inte önskvärt att vrida tillbaka klockan och återkommunalisera polisen, att upprätthålla lag och ordning är en statlig kärnuppgift. Men många kommuner anlitar idag privata vaktbolag för att upprätthålla allmän ordning på grund av bristande polisiär närvaro. Kommunerna borde därför få möjlighet att anställa poliser vid behov.

Att stärka polisens lokala förankring skulle också underlätta ansvarsutkrävande. Om det polisiära arbetet bedrivs lokalt kan polisen rapportera direkt till kommunstyrelsen, som står som politisk garant gentemot kommunens medborgare. Därmed skapas en tydlig kedja mellan medborgare, lokala poliser och folkvalda politiker. En sådan struktur, som påminner om den modell som använts framgångsrikt i bland annat New York, minskar också de byråkratiska avstånden och underlättar beslutsfattande i kritiska situationer.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

31 Att kommuner får rätt att anställa poliser vid behov

32 Att lokala polischefer svarar inför kommunstyrelsen, på samma sätt som andra kommunala förvaltningschefer

LÄSLISTA

Med polisen i centrum – varför polisreformen kommer att slå fel och vad vi borde göra i stället
Krister Thelin, 2016

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Johan Ingerö på: johan.ingero@timbro.se eller
ring honom på 070-735 27 98.

SKOLA

Tack vare tekniska innovationer har i stort sett varje sektor utvecklats enormt de senaste århundradena. Skolan är ett undantag. Klassrum i dag ser i stor utsträckning ut som klassrum såg ut för hundra år sedan. En anledning är att det saknas marknader som skapar drivkrafter till innovation. För att skapa en bättre skolmarknad i Sverige, där kvaliteten höjs utan att likvärdigheten minskar och segregationen ökar, behövs reformer.

Utgångspunkten för reformerna bör därför vara att bibehålla skolvalet, förbättra skolmarknadens funktionssätt och införa reformer som faktiskt ger resultat snarare än resurskrävande centralstyrda mål som att öka antalet behöriga lärare eller minska klassstorlekarna. Att inskränka privata företags möjlighet att bedriva skolverksamhet är ingen lösning. Det är inte heller rimligt att återgå till ett system baserat på geografisk närhet, som ger en ännu större koppling än i dagens system mellan plånboksstorlek och skolval.

LÄSLISTA

Att skapa en fungerande skolmarknad
Gabriel Heller Sahlgren, 2013

Behöriga lärare
– bättre resultat?
Jesper Ahlgren, 2015

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

33 Att skolor med bra resultat får bonus för att underlätta tillväxten av bra skolor

34 Att möjligheterna till distansundervisning stärks, exempelvis genom att en utbildningsplikt i stället för en skolplikt införs

35 Att läroplanerna avskaffas till förmån för minimikrav på utbildningen

36 Att antalet platser på lärarutbildningarna minskar

37 Att stiftelser och företag får möjlighet att anordna lärarutbildningar

38 Att kravet på lärarlegitimation avskaffas så att personer med annan bakgrund kan undervisa

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Karin Svanborg-Sjövall på: karin.svanborg.sjovall@timbro.se
eller ring henne på 072-517 00 77.

ALKOHOL

Sverige och Finland är de enda EU-länderna som har alkoholmonopol. Samtidigt har alkoholmarknaden successivt liberaliserats under de senaste decennierna utan att det har fått de negativa konsekvenser som förutspåddes. De argument som förs fram från Systembolaget, om att ökad tillgänglighet skulle leda till fler skador, har visat sig sakna bäring i verkligheten.

Ibland hävdas att Systembolaget har ett stort utbud, men vår rapport Farväl till Systembolaget visar att det i åtminstone tio europeiska länder finns butiker med större utbud av öl eller vin än vad Systembolagets bästa butiker tillhandahåller.

En avreglerad marknad skulle kunna se ut som Tysklands – kundernas val och önskningar får styra och alkoholpolitiska insatser görs på annat sätt än genom att begränsa tillgängligheten. Alternativt skulle Sverige även fortsättningsvis, likt vissa länder, kunna reglera alkoholförsäljningen utan ett detaljhandelsmonopol. Till exempel skulle vissa licensierade livsmedelsbutiker kunna få sälja vissa alkoholprodukter.

Även alkoholservering är hårt reglerad i Sverige. Det svenska serveringstillståndet ger upphov till stora tolkningsfriheter för kommunernas tillståndsenheter, vilket drabbar både krogägare och besökare. Kraven på hur lokaler ska se ut eller vad som behöver serveras är i dag omfattande och bör avskaffas. Det

måste vara möjligt för en vinbar att bara sälja vin och för en restaurang som inte har efterrätter att servera alkohol. Även öppettiderna bör liberaliseras. Längre öppettider är något som skulle berika Sveriges utliv utan att föra med sig några allvarigare negativa effekter på folkhälsan.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

39 Att Systembolagets monopol avskaffas

40 Att normen om serveringstider tas bort från alkohollagen

41 Att obetydlig servering till allmänheten tillåts

42 Att kravet på tillhandahållande av mat vid alkoholservering avskaffas

LÄSLISTA

Farväl till Systembolaget
Alexander Fritz Englund, 2016

Tänk på procenten: Systembolagets ogrundade kampanj
Jacob Lundberg, 2016

Alkoholen – en lyckad svensk liberalisering
Mattias Svensson, 2012

Ofullständiga rättigheter
Thea Andersson, 2017

*Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Jacob Lundberg på: jacob.lundberg@timbro.se eller
ring honom på 070-276 74 24.*

VÄLFÄRDSFÖRETAG

Debatten om valfrihet, välfärdsföretag och deras vinster har pågått i decennier. Under 1990- och 2000-talen gick utvecklingen mot mer av valfrihet och entreprenörsanda. Men under 2010-talet har pendeln svängt mot krav på en återgång till gamla tiders offentliga monopol och misstänksamhet mot nya idéer och initiativ. I huvudsak kommer kritiken från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, men även i borgerliga kretsar finns viss rädhågsenhet inför den debatt som förs. De privata initiativen står sig väl vid jämförelse med de offentliga, men debatten har undergrävt legitimiteten för välfärdsföretagare.

Sverige har obefintliga utsikter att klara av morgondagens välfärd på dagens nivå utan välfärdsföretag. Mindre enheter är mer lyhörda och snabbfotade än stora byråkratier inom kommuner och landsting. Inom inte minst äldreomsorgen står privata företag för en väsentlig del av åtagandena när det gäller att beställa och uppföra de byggnader som behövs för att täcka det växande behovet av omsorgsplatser. Vård- och omsorgsyркиn med rekryteringsproblem kommer att hamna i ett ännu tuffare läge om bara de offentliga, och

mindre populära, arbetsgivarna finns kvar. Slutsatsen är uppenbar: att stänga ner de privata välfärdsföretagen är varken möjligt eller önskvärt.

Därmed återstår frågan om deras legitimitet, och vilka åtgärder som kan vidtas för att stärka den legitimiteten och stilla den oro som finns att det handlar om förslösade skattepengar. Förändringar behövs för att driva på för bättre kvalitet och resurshushållning i upphandlingar och kundvalssystem.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

43 Att kraven i högre utsträckning riktas mot resultat, inte hur tjänsten utförs

44 Att minimikrav införs på kvalitetsutfall

45 Att ersättningsmodellerna justeras så att företag vill konkurrera om alla kunder

46 Att nya former av prestationsbaserad ersättning testas

LÄSLISTA

Spelregler för en långsiktigt hållbar välfärd
Nima Sanandaji & Gabriel Heller Sahlgren, 2018

Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Johan Ingerö på: johan.ingero@timbro.se eller
ring honom på 070-735 27 98.

KOMMUNER

Sveriges kommuner bär ansvaret för bostäder, skola och det lokala näringslivsklimatet. Därför är det viktigt att de har rätt drivkrafter för att främja sysselsättning och tillväxt. Men i dag lider kommunsektorn av flera systemfel som hämmar utvecklingen i Sverige.

För det första är kommunerna momsbefriade. Om kommunen finansierar en tjänst genom kommunalskatten – genom att utföra tjänsten själv eller köpa in den av en privat aktör – behöver den inte betala moms, och kommunala tjänster blir därför skenbart billiga. Det gör det fördelaktigt att höja kommunalskatten snarare än att hålla den nere.

För det andra gör utformningen av jobbskatteavdraget det förmånligt för kommuner att ha en hög kommunalskatt. Jobbskatteavdraget är en statlig skattelättnad som är direkt proportionell mot kommunalskatten. Det innebär att för varje krona som kommunalskatten höjs får kommuninvånarna 15 öre i ökat jobbskatteavdrag. Momsundantaget, jobbskatteavdraget och de negativa effekterna av en skattehöjning tillsammans gör att varje krona som skiftas från privat till kommunal konsumtion kostar staten och andra kommuner 62 öre.

För det tredje försvagar det kommunala utjämningsystemet kommunernas incitament att få fler människor i arbete. En kommun som ökar skatteintäkterna genom att fler invånare kommer i arbete får bara

behålla 5 procent av den intäktsökningen, medan resterande 95 procent omfördelas till andra kommuner. För vissa kommuner, som Sundbyberg och Österåker, är denna margineffekt över 100 procent. Dessa kommuner förlorar alltså på att en person går från att vara bidragstagare till att bli arbetstagare. Ansvaret för att bedriva sysselsättningsfrämjande politik – och konsekvenserna av att inte göra det – borde ligga på samma nivå.

SVERIGE SKULLE MÅ BRA AV:

47 Att den kommunala inkomstutjämnningen baseras på kommunernas ekonomiska förutsättningar inte på deras ekonomiska utfall

48 Att jobbskatteavdraget görs om så att avdragets storlek inte är beroende av kommunalskattesatsen

49 Att EU:s momsregelverk reformeras så att den offentliga sektorn införlivas i momssystemet

50 Att de riktade statsbidragen minskar så att staten inte styr kommunerna bakvägen

LÄSLISTA

Kommunalskatt utan ansvar
Gustav Karreskog & Isak
Kupersmidt, 2016

Kommunernas momsundantag
Jacob Lundberg, 2017

*Kommunernas incitament för
skattehöjningar*
Jacob Lundberg, 2017

Släpp kommunerna fria
Caspian Rehbind, 2018

*Behöver du hjälp med att formulera ett reformförslag?
Kontakta Jacob Lundberg på: jacob.lundberg@timbro.se eller
ring honom på 070-276 74 24.*

